

กฎกระทรวง

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่พนักงานสอบสวน
ต้องปฏิบัติในการจัดหาทนายความให้แก่ผู้ต้องหาในคดีอาญา

พ.ศ. ๒๕๔๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช ๒๔๗๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๘ และมาตรา ๑๓๔/๑ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๔๗ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติในการจัดหาทนายความให้กับผู้ต้องหาซึ่งมีอายุไม่เกินสิบแปดปีในชั้นสอบสวน พ.ศ. ๒๕๔๔

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“กระทรวง” หมายความว่า กระทรวงยุติธรรม

“ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม” หมายความว่า

(๑) ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

(๒) ในเขตจังหวัดอื่น ได้แก่ ข้าราชการสังกัดกระทรวงยุติธรรมที่ได้รับมอบหมายจากปลัดกระทรวงยุติธรรม

“ผู้แทนสภาพนายความ” หมายความว่า

(๑) ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ นายกสภาพนายความ อุปนายกสภาพนายความ หรือ กรรมการสภาพนายความที่ได้รับมอบหมายจากนายกสภาพนายความ

(๒) ในเขตจังหวัดอื่น ได้แก่ ประธานสภาพนายความจังหวัด รองประธานสภาพนายความจังหวัด หรือกรรมการสภาพนายความจังหวัดที่ได้รับมอบหมายจากประธานสภาพนายความจังหวัด

“ทนายความ” หมายความว่า ทนายความที่รัฐจัดหาให้ตามกฎหมายนี้

“ผู้จัดหาทนายความ” หมายความว่า พนักงานสอบสวน ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม หรือผู้แทนสภาพนายความ แล้วแต่กรณี

“บัญชี” หมายความว่า บัญชีรายชื่อทนายความตามกฎหมายนี้

ข้อ ๓ ให้กระทรวงขอบัญชีบุคคลที่สามารถรับเป็นทนายความให้แก่ผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนจากสภาพนายความภายในสามสิบวันนับแต่วันที่กฎหมายนี้ใช้บังคับ เพื่อให้กระทรวงจะได้จัดส่งให้แก่ผู้จัดหาทนายความ

ในการจัดทำบัญชีตามวรรคหนึ่ง ให้ระบุเขตท้องที่และรายชื่อบุคคลที่จะรับเป็นทนายความในเขตท้องที่นั้น รวมทั้งที่อยู่ สถานที่ วิธีการที่จะติดต่อได้โดยสะดวกรวดเร็ว ลำดับหมายเลข และรายละเอียดอื่น ๆ ที่จำเป็นในการจัดหาทนายความ ทั้งให้มีจำนวนบุคคลที่เพียงพอต่อการจัดหาทนายความในเขตท้องที่นั้น ๆ โดยคำนึงถึงปริมาณคดีที่อาจจะเกิดขึ้นและระยะเวลาที่จะเดินทางไปถึงสถานที่ทำการของพนักงานสอบสวนได้โดยเร็วที่สุด

ข้อ ๔ ให้กระทรวงจัดส่งบัญชีให้แก่ผู้จัดหาทนายความโดยเร็ว โดยอาจแยกส่งไปเฉพาะบัญชีที่อยู่ในเขตท้องที่ที่รับผิดชอบของผู้จัดหาทนายความก็ได้

ให้ผู้จัดหาทนายความปิดประกาศบัญชีไว้ในที่เปิดเผยในสถานที่ทำการของตน

ข้อ ๕ ให้สภาพนายความปรับปรุงบัญชีตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓ เช่น แก้ไขเพิ่มเติมรายชื่อ ลำดับหมายเลข หรือรายละเอียดอื่น ๆ ให้เป็นปัจจุบันและให้ส่งบัญชีใหม่ต่อกระทรวงทุกหกเดือน เพื่อให้กระทรวงจัดส่งบัญชีใหม่ให้แก่ผู้จัดหาทนายความ

ถ้าผู้จัดหาทนายความเห็นว่ารายละเอียดในบัญชีไม่ครบถ้วนหรือไม่เพียงพอต่อการพิจารณาจัดหาทนายความให้แก่ผู้ต้องหา ก็อาจแจ้งให้กระทรวงทราบ เพื่อขอให้สภาพนายความพิจารณาเพิ่มเติมรายละเอียดในบัญชีให้ครบถ้วนก็ได้

ในการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมบัญชีดังกล่าวให้กระทรวงจัดหาค่าใช้จ่ายให้สภานายความ

ข้อ ๖ ให้พนักงานสอบสวนจัดหาทนายความให้แก่ผู้ต้องหาจากบัญชีที่กระทรวงจัดส่งให้ตามลำดับหมายเลขของบัญชีที่จัดไว้สำหรับเขตท้องที่นั้น

ในกรณีที่ผู้ต้องหาไม่มีเหตุอันสมควรที่จะปฏิเสธไม่รับทนายความที่พนักงานสอบสวนจัดหาให้หรือไม่มีทนายความในบัญชีเพียงพอที่จะจัดหาได้ ผู้ต้องหาหรือผู้ได้รับมอบหมายอาจร้องขอต่อผู้แทนกระทรวงยุติธรรมหรือผู้แทนสภานายความให้จัดหาทนายความให้ก็ได้ โดยผู้แทนกระทรวงยุติธรรมหรือผู้แทนสภานายความอาจจัดหาจากบัญชีตามวิธีการในวรรคหนึ่ง หรือจัดหาจากบุคคลอื่นที่เหมาะสม

ข้อ ๗ ทนายความที่จัดหาให้ตามข้อ ๖ อาจปฏิเสธไม่รับเป็นทนายความได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) อยู่ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นทนายความของผู้ต้องหารายอื่น

(๒) เป็นผู้มีส่วนได้เสียหรือมีเหตุผลพิเศษที่อาจทำให้ตนไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่หรือ

(๓) อยู่ห่างไกลโดยระยะทาง และไม่สามารถเดินทางมาปฏิบัติหน้าที่ได้ภายในเวลาอันสมควรหรืออาจทำให้เสียประโยชน์แก่ผู้ต้องหา

ข้อ ๘ ถ้าทนายความที่จัดหาให้ปฏิเสธไม่รับเป็นทนายความ ให้ผู้จัดหาทนายความจัดหาทนายความในบัญชีลำดับถัดไปเป็นทนายความแทน ทั้งนี้ ให้ผู้จัดหาทนายความบันทึกเหตุที่ทนายความปฏิเสธไว้

ถ้าการปฏิเสธไม่มีเหตุตามข้อ ๗ ให้ผู้จัดหาทนายความแจ้งไปยังสภานายความเพื่อประกอบการพิจารณานำชื่อทนายความดังกล่าวออกจากบัญชี และแจ้งให้ทนายความผู้นั้นทราบด้วย

ข้อ ๙ เมื่อมีการจัดหาทนายความให้แก่ผู้ต้องหาแล้ว จะจัดหาทนายความให้ใหม่ไม่ได้ เว้นแต่

(๑) ทนายความตายหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้

(๒) ทนายความขอถอนตัวโดยมีเหตุอันสมควรที่ทำให้ทนายความไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ตามปกติ หรือ

(๓) เมื่อผู้ต้องหาไม่มีเหตุอันสมควรที่จะขอถอนทนายความ

เมื่อมีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้จัดหาทุนความใหม่ให้แก่ผู้ต้องหาโดยเร็ว และให้นำความใน
ข้อ ๖ ถึงข้อ ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์
นายกรัฐมนตรี

อารีย์ วงศ์อารยะ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ชาญชัย ลิขิตจิตถะ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๓๔/๑ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๔๗ บัญญัติให้การจัดหาทนายความให้แก่ผู้ต้องหา ในคดีอาญา พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้